Landsmøte 2026

Sak 10: Uttalelser

Innstilling fra uttalelseskomiteen

U1: Ja til folkestyre

Forslag UE 1

Forslagets navn: En helhetlig uttalelse som alternativ til U 1

Forslagstiller: Terje Bjørlo

Forslag:

Gjenreis folkestyret

Island sitt nei til å gjenoppta medlemsskapsforhandlingene med EU er et sterkt signal til Brussel. Det er også et sterkt signal til ja-sida i Norge, som hadde satt sin lit til at islandske forhandlinger med EU kunne føre fram til en avtale – og kanskje seinere et ja til islandsk medlemskap. Dette skulle da etter ja-sidas oppfatning på sikt kunne bidra til et flertall i Norge for medlemskap i EU.

Det er åpenbare fordeler ved å stå utenfor unionen. EUs felles fiskeripolitikk er ikke en del av EØS-avtalen. Vi kan langt på vei føre vår egen landbrukspolitikk og har dermed muligheter for å øke selvforsyningsgraden i tråd med vedtatte mål. Utenfor EU bevarer vi vår egen valuta, noe som er veldig viktig for å kunne føre en selvstendig pengepolitikk tilpasset den økonomiske situasjonen i Norge. Muligheten for å føre en egen utenrikspolitikk ligger der. Innenfor EU er det unionen som har enekompetanse til å inngå handelsavtaler med tredje land. Dette kan Norge gjøre – og gjør – i dag gjennom EFTA. Et norsk EU-medlemskap vil derfor ytterligere medføre en betydelig overføring av suverenitet til Brussel.

Da EØS-avtalen ble underskrevet inneholdt den 1 875 rettsakter. Disse ble tatt inn i norsk lovverk. Hvert år innlemmes det om lag 500 nye rettsakter inn i avtalen, slik at det nå er totalt tatt inn om lag 17 000 rettsakter. Samtidig må en være klar over at gamle rettsakter erstattes, og at disse går ut av kraft. Gyldige rettsakter i dag er om lag 9 000, noe som bekrefter at EØS-avtalen blir stadig mer omfattende.

På energiområdet har EØS-avtalen medført betydelige endringer. Den vellykkede norske olje- og gasspolitikken på 1970- og 1980 tallet, med sterk statlig styring, hadde vært umulig å gjennomføre om ressursene hadde blitt oppdaget etter at EØS-avtalen trådte i kraft. Norsk olje- og gasspolitikk ble varig endret gjennom lisensdirektivet (oljedirektivet) og gassmarkedsdirektivet. EUs energimarkedspakker, tilknytningen til EUs energibyrå Acer, forbud mot politisk bestemte strømpriser til næringslivet, samt stor kapasitet i strømkablene mellom Norge og et europeisk strømmarked, medfører at den konkurransefordelen norsk næringsliv har hatt med lave strømpriser er historie.

EØS-avtalen har medført store endringer innenfor jernbanedriften. Det samme er en realitet for drosjepolitikken, som måtte endres fordi EFTAs overvåkingsorgan ESA konkluderte med at deler av norsk drosjepolitikk var i konflikt med EØS-avtalens bestemmelser om fri etableringsrett.

Nye kontroversielle EU-direktiver står for tur, som bygningsenergidirektivet og avløpsdirektivet. Gjennomføringen av disse vil totalt beløpe seg til mange hundre milliarder kroner, og som i stor utstrekning vil måtte betales av innbyggerne.

Makt- og demokratiutredningen i 2003 fastslo at Norges formelle suverenitet var blitt sterkt svekket, og at folkestyret var under forvitring. 23 år seinere kan vi fastslå at denne

situasjonen har blitt forverret. Skal folkestyret gjenreises, må EØS-avtalen erstattes av en handelsavtale.

Komiteens innstilling: ***Oversendes til styret***

Forslag UE 2

Forslagets navn: Gjøre uttalelsen mer presis

Forslagstiller: Hanne Berg-Johansen

Forslag:

Forslag U1:
linje 5: fjerne ordet underkaste seg med "bli medlem i "
linje 6: bytte ut order satt med verdsatt.
linje 10: føye til etter ordet sterkt: , men er nå truet av EØS-avtalen.
linje 12 og 13: fjerne fra Dette er en tydelig beskjed og ut linje 13.
linje 14,15 og 16; fjerne dem.
linje 19 og 20: fjerne dette ser folk og resten av setningen.
linje 24: fjerne et slikt fra samarbeid bør omfatte osv.

Forslag til endringer vil føre til en bedre sammenheng i uttalelsen, og heller ikke bevege seg inn på områder som kan være kontroversielle i Nei til EU slik som linje 25 Et slikt samarbeid bør omfatte økonomiske og sikkerhetspolitiske forhold,

---

Komiteens innstilling: ***Avises til fordel for UE 3, som ivaretar store deler av forslaget***

Forslag UE 3

Forslagets navn: Presiseringer

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

linje 5: erstatte ordet «underkaste seg» med «bli medlem i».
linje 6: bytte ut ordet «satt» med «verdsatt».
linje 12 og 13: fjerne fra «Dette er en tydelig beskjed...» og ut linje 13.
linje 14,15 og 16: fjerne linjene.
linje 19 og 20: fjerne «Dette ser folk...» og resten av setningen.

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 4

Forslagets navn: U1 Ja til folkestyre

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

Uttalelsen vedtas med evt. endringer.

Komiteens innstilling: *Uttalelsen U1 vedtas*

U2: Gjenreis nasjonal kontroll over samfunnets beredskap

Forslag UE 5

Forslagets navn: U2 BEREDSKAP

Forslagstiller: Hordaland NTEU Rigmor Bjerche

Forslag:

Endre første og andre setning i 5. avsnitt slik at meningsinnholdet kommer tydeligere fram, linje 21 og 22:
EØS-avtalen er til hinder når vi skal utvikle totalberedskapen i Norge. Den har noen unntaksbestemmelser knyttet til sikkerhet og beredskap, men disse blir i liten grad brukt.

linje 35 (ta med vannforsyning i kulepunktet): Styrke nasjonal kontroll over kritisk infrastruktur som energi, vannforsyning og transport.

nytt kulepunkt etter linje 42. Sikre alle deler av landet tilgang til nødvendige innsatsfaktorer for matproduksjon.

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 6

Forslagets navn: U2

Forslagstiller: Jon-Tore Knoff - Hedmark Nei til EU

Forslag:

1. Tillegg linje 9/10 matforsyning

2. Ekstra avsnitt etter linje 28:
Matproduksjon er et annet eksempel som er avgjørende for beredskapen. Norge har i dag en sjølforsyningsgrad på 40 %, og det er lite som tyder på at regjeringen har en plan for å nå målet om 50% sjølforsyning. I dag begrenser EØS-regelverket muligheten for å legge nærhetsprinsippet til grunn for innkjøp av mat til offentlige institusjoner.

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 7

Forslagets navn: U2 Gjenreis nasjonal kontroll over samfunnets beredskap

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U2 vedtas***

U3: Norges framtid som industrinasjon er utenfor EU

Forslag UE 8

Forslagets navn: språklige endringer

Forslagstiller: Hanne Berg-Johansen

Forslag:

Forslag U3
linje 15: fjerne har ofte ført til mangel på med ordet truer.
Begrunnelse: det er ikke mangel på kraft og nettkapasitet over hele landet.

linje 20: føye til ordet og mellom demokratisk politisk.
linje 26: bytte ut ordet krafta med kraftutbygginga.
linje 32: bytte ut ordet krafta med kraftutbygginga.

Komiteens innstilling: ***Avises til fordel for UE 9, som ivaretar mye av forslaget***

Forslag UE 9

Forslagets navn: Redaksjonelle endringer

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

linje 15: fjerne «har ofte ført til mangel på» med ordet «truer».

linje 20: føye til ordet «og» mellom demokratisk politisk.

Komiteens innstilling: *Vedtas*

Forslag UE 10

Forslagets navn: Endringsforslag slutten på linje 26 i U3

Forslagstiller: Terje Bjørlo

Forslag:

U3
"... for å ta kontroll med krafta." (slutten på linje 26)

Erstattes med:
Linje 26: ... for å stanse de utenlandske oppkjøpene av norske fossefall og vannkraftrettigheter.

Komiteens innstilling: *Avvises*

Forslag UE 11

Forslagets navn: Endringsforslag U3, linje 45/46

Forslagstiller: Terje Bjørlo

Forslag:

U3, linje 45/46 «... og stanse reparasjon av eksisterende kabel så langt det er praktisk mulig.»

Strykes. Begrunnelse: Kabelen er reparert og satt i drift i slutten av september.

Komiteens innstilling: *Vedtas*

Forslag UE 12

Forslagets navn: Endringsforslag til U3

Forslagstiller: Ingrid Fiskaa

Forslag:

U3, tillegg på linje 29:

Derfor må det stilles krav om lokalt innhold ved alle store industrielle oppdrag.

Komiteens innstilling: *Vedtas*

Forslag UE 13

Forslagets navn: Endringsforslag til U3

Forslagstiller: Ingrid Fiskaa

Forslag:

U3, tilleggsforslag - nytt avsnitt inn før linje 30:

For å sikre og videreutvikle norsk industri må markedsstyring erstattes med en aktiv industripolitikk, der flere verktøy hentes opp fra verktøykassen. Det innebærer blant annet å øke det offentlige eierskapet og samtidig bruke eiermakta mer aktivt, å innrette offentlige innkjøp slik at lokale og norske bedrifter får oppdrag, og å bygge lokale verdikjeder.

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 14

Forslagets navn: U3 Norges framtid som industrinasjon er utenfor EU

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U3 vedtas***

U4: Få jernbanen tilbake på rett spor – bøy ikke av for ESA

Forslag UE 15

Forslagets navn: Endringsforslag første avsnitt i U4

Forslagstiller: Terje Bjørlo

Forslag:

U4: (Linje 5-7) "EØS-tilsynet ESA i Brussel mener Norge har brutt EØS-avtalen i tildeling av jernbanekontrakter på Sørlandsbanen, Jærbanen og Arendalsbanen. Vy fikk midlertidig kontrakt til å kjøre passasjertogene, som i dag driftes av Go-Ahead og har hatt store problemer."

Erstattes med:
Go-Ahead har hatt kontrakten for persontrafikken på Sørlandsbanen, Jærbanen og Arendalsbanen siden desember 2019. Store underskudd og betydelige trafikale problemer har medført at selskapet trekker seg ut av Norge når kontrakten utløper i desember 2027. Regjeringa har direktetildelt en midlertidig kontrakt til Vy på opptil 5 år, som starter opp når Go-Aheads kontrakt utløper. EØS-tilsynet ESA i Brussel mener Norge har brutt EØS-avtalen i denne tildelingen.

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 16

Forslagets navn: U4 Få jernbanen tilbake på rett spor – bøy ikke av for ESA

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U4 vedtas***

U5: EUs 28. regime – et angrep på folkestyret

Forslag UE 17

Forslagets navn: Endring av tittel på uttalelsen U5 - EUs 28. regime – et angrep på folkestyret

Forslagstiller: Reinaldo Montalvao - Troms Nei til EU

Forslag:

Uttalelse U5 - linje 3
Endringsforslag av tittel på Uttalelse om EUs 28. regime – et angrep på folkestyret

Troms Nei til EU ønsker en endring av tittelen. Vårt forslag er:

Folkestyret og det seriøse arbeidslivet under press – EUs 28. regime åpner for useriøse næringsaktører.

Bakgrunnen for forslaget er ganske enkel: Vi ønsker en tittel som gjør budskapet mer forståelig og konkret, ikke bare for dem som allerede kjenner EU-systemet og EUs 28. regime, men også for vanlige folk, arbeidstakere og andre som kan bli berørt av utviklingen.

Målet er at uttalelsen skal være lettere å forstå, skape større engasjement og nå bredere ut.

Komiteens innstilling: ***Avises til fordel for komiteens forslag UE 18***

Forslag UE 18

Forslagets navn: Endring av tittel på U5

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

Uttalelsens tittel endres til «Folkestyret og det seriøse arbeidslivet trues av EUs 28. regime».

Komiteens innstilling: *Vedtas*

Forslag UE 19

Forslagets navn: U5 – hele uttalelsen

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U5 vedtas***

U6: Norsk fisk skal gi arbeid i Norge

Forslag UE 20

Forslagets navn: Kysten

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

Endringer i U6:

Linje 20 «Finnmark og Nord-Norge» erstattes med «kysten»

Linje 26 «Finnmark» erstattes med «kysten»

Linje 37 «Finnmark og Nord-Norge» erstattes med «kysten»

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 21

Forslagets navn: U6 Norsk fisk skal gi arbeid i Norge

Forslagstiller: Britha Marie Stavang Berg - Finnmark Nei til EU

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U6 vedtas***

U7: Nei til EUs reviderte avløpsdirektiv – krever lokal tilpasning og nasjonal vetorett

Forslag UE 22

Forslagets navn: Nei til EUs reviderte avløpsdirektiv - helhetlig endringsforslag

Forslagstiller: Arne Byrkjeflot

Forslag:

Nei til EUs reviderte avløpsdirektiv

Forurensing fra avløp må reduseres, men EUs reviderte avløpsdirektiv er lite treffsikkert, mangler lokal tilpasning og vil bli skikkelig dyrt for norske kommuner. En god avløpsrensing er avgjørende for både helse og miljø, og økt rensing er helt nødvendig i sårbare områder under stort press, slik som i Oslofjorden. EUs standardiserte regelverk tar imidlertid ikke hensyn til Norges unike geografi, som er preget av spredt bosetting, mange renseanlegg og en lang kystlinje.

Rapporten Nytteverdi av skjerpede utslippskrav i revidert avløpsdirektiv, utarbeidet av Oslo Economics og NIVA på oppdrag fra KS, bekrefter at nytteverdien av kravene varierer enormt ut fra lokale forhold. Høringssvar fra våre kommuner sier det samme I områder som i dag er definert som mindre følsomme, vil direktivet tvinge frem massive oppgraderinger. Investeringskostnadene for disse oppgraderingene vil være skyhøye sammenlignet med den faktiske miljøgevinsten,

Miljøtiltak må være kunnskapsbaserte og målrettede, ikke styrt av gjennomsnittsberegninger fra Brussel som har lite overførbarhet til norske forhold.

Det vil være uklokt av Norge å tilslutte seg EUs reviderte avløpsdirektiv gjennom EØS-avtalen. Vi kan ikke akseptere et direktiv som påfører kommunene og innbyggerne enorme kostnader uten garantert miljøeffekt.

Vi krever derfor:
• At Norge ikke tilslutter seg EUs reviderte avløpsdirektiv og bruker vetoretten i EØS-avtalen.
• Forvaltningsansvaret for norske fjorder, elver og kommunale lommebøker hører hjemme i Norge – ikke i EU.

Komiteens innstilling: *Avvises*

Forslag UE 23

Forslagets navn: U7 Nei til EUs reviderte avløpsdirektiv – krever lokal tilpasning og nasjonal vetorett

Forslagstiller: Magnar Nomedal

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U7 vedtas***

U8: Ja til ett seriøst arbeidsliv - Nei til EØS

Forslag UE 24

Forslagets navn: U8 Ja til ett seriøst arbeidsliv - Nei til EØS

Forslagstiller: Rune Alne

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U8 oversendes til styret***

U9: Uttalelse om matberedskap

Forslag UE 25

Forslagets navn: U9 Gjenreis nasjonal kontroll over samfunnets beredskap

Forslagstiller: Jon-Tore Knoff - Hedmark Nei til EU

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U9 avvises. Komiteen viser til endringsforslag UE 6 i uttalelse U2 om beredskap som ivaretar intensjonen.***

U10: Strøm er infrastruktur, ikke en vare til høystbydende

Forslag UE 26

Forslagets navn: Endringsforslag til U10

Forslagstiller: Sigrid Simensen Ilsøy

Forslag:

Endring til linje 152 og 153:
I EUs strømmarked avgjøres strømprisen av den siste (og dyreste) kilowatten som trengs for å gjøre tilbud lik etterspørsel, slik prisen har blitt satt i Norge siden energiloven trådte i kraft 1. januar 1991.

Komiteens innstilling: *Avvises*

Forslag UE 27

Forslagets navn: Endringsforslag til U10, linje 164-165

Forslagstiller: Uttalelseskomiteen

Forslag:

Linje 164-165 endres til:

«Rødt har lagt fram representantforslag 30 S til Stortinget om igjen å gjøre strøm til samfunnskritisk nødvendighetsgode, ikke en vare.»

Komiteens innstilling: ***Vedtas***

Forslag UE 28

Forslagets navn: U10 Strøm er infrastruktur, ikke en vare til høystbydende

Forslagstillere: Roy Pedersen, John Peder Denstad, Ole Kristian Setnes og Arne Byrkjeflot

---

Komiteens innstilling: ***Uttalelsen U10 vedtas***